

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 34. (94.) ÉVF. • 3. SZÁM • 2024. MÁRCIUS • ÁRA: 4 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Drága ajándék

• A márciusi ifjak eszünkbe juttatják a szabadságot és azt az árat, amit szemrebbenés, félelem nélkül fizettek érte. Karddal és pennával, szóval és tettel harcoltak férfiak és asszonyok, ifjak és öregek, s ha kellett, életüket adták eszményükért. Honnan merítették bátorságukat, erejüket?

Mi ma mit értünk a szabadság alatt? Azt a pár napot, amely az alkalmazottnak jár? Jogot? Kötelességet? Ma mire vagyunk szabadok? Kitől függ a szabadságunk? Milyen árat fizetünk

szabadságunkért? Ha Isten elé visszük tépelődéseinket, megérezzük: szabadságunkat tőle kaptuk. Ezt senkinek nem áll jogában elvenni tőlünk – még nekünk sem. És ez kötelez. Nem vethetjük meg, ítélni nem lehetjük el embertársainkat, mert mindannyian Isten gyermekei vagyunk!

Isten végtelen szeretet, amely minden egyes percben táplál és erőt ad, hogy az emberi törvények és érdekek világából az isteni szeretet szabadságára ébredjünk.

A tartalomból:

Böjt: az élet oltárára helyezett élet

3

Merülő Atlantisz

9

Szívvel látni: önkéntesek napja Háromszéken

14

A lelki jóllét mindenkinek jár! Neked is!

15

a L a p t é m a
Ima szabadságért

„Erőt ad a megfáradtnak, és az erőtlent nagyon erőssé teszi.” (Ézs 40,29)

● **Szegedi Edit történész**, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Európai Tanulmányok Karának docense **január 29-én** az Erdélyi Múzeum-Egyesület kolozsvári székházának előadótermében **tartott értekezést Dávid Ferenc 1579-ben lezajlott peréről**.

● **A Gondviselés Segélyszervezet elnöksége pályázatot hirdet egyházi keretek között megvalósuló szeretetszolgálati, segélyezési és szociális jellegű tevékenységek támogatására**, amelyek folyó év február 22. és december 31. között valósulnak meg. A pályázati kiírással kapcsolatos kérdéseket az unit.gondviseles@gmail.com címre küldött levéllel vagy telefonos úton (0740 133 027) lehet megfogalmazni.

Egyházköri hírek

● Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör

Február 10-én Sepsiszentgyörgyön szervezték meg az egyházköri gondnok-presbiteri találkozót, amelynek központi témája a szeretetszolgálat volt. A szeretetszolgálat fontosságáról és a közösségépítésben betöltött szerepéről Gazdag Ildikó, a Gondviselés Segélyszervezet háromszéki fiókszervezetének elnöke, valamint Erdő-B Vilmos felügyelőgondnok, a Gondviselés Segélyszervezet Brassó megyei fiókszervezetének elnöke tartott előadást. A szászéki szolgálatot Kiss Zsuzsanna ikland-nagyernyei lelkész végezte. A találkozó végén a gondnokok egyházközségeik tevékenységéről számoltak be.

A sepsiszentgyörgyi önkormányzat által szervezett Best of Seps közönségsválasztásos kiválósági versenyben az egyházi szolgálatvégzők kategóriában Péterfi Zita Ágnes sepsiszentgyörgyi unitárius lelkész nyerte el a lakossági szavazatok alapján odaitélt fődíjat. Az ünnepélyes díjátadásra február 10-én került sor a Tamási Áron Színházban.

Február 11-én iktatták be Szabó Józsefet a Kőhalom-Homoródi Unitárius Társegyházközség lelkészi állásába. Az ünnepség kezdetén Biró Attila esperes köszöntötte a gyülekezetet, majd felkérte Erdő Imola egyházköri jegyzőt, hogy olvassa fel a püspöki kinevezést. Ezt követően a beiktatandó lelkész megtartotta beköszönő szolgálatát. A lelkészbeiktató istentiszteletet rendje szerint a szószéken Kovács István püspök következett. Az esperes átadta az új lelkésznek a gyülekezeti lelkészség legfőbb szimbólumait: a templom kulcsát, a Bibliát, a kelyhet és az egyházközség pecsétjét. Köszöntőbeszédet mondott az egyházközség képviselőjében Toró Zoltán gondnok, a Háromszék-Felsőfehéri Unitárius Egyházkör részéről Biró Attila esperes, az egyházi főhatóság nevében András Benedek főjegyző, a helybeli felekezetek részéről Kunos Lajos evangélikus lelkész, valamint Vass Mózes, a kőhalmi unitárius gyülekezet korábbi lelkésze.

Az ünnepség egyik legmeghatóbb pillanata Major László lelkésztárs, illetve Szabó Csaba, a lelkész fiának előadása volt, akik a szeretet himnuszát énekeltek el ajándékkul a beiktatott lelkésznek.

● Kolozs-Tordai Unitárius Egyházkör

Február 17-én Nagyenyeden szervezték meg az egyházkör gondnokainak és presbitereinek találkozóját. Az eseményen harmincöt gyülekezeti vezető jelent meg. A nyitóáhitatot Csécs Márton Lőrinc esperes végezte. Énekeztetést Baka-Bálint Imola Éva teljesített. Dác Tibor gazdasági előadó-tanácsos az idősebb gazdasági kérdésekről tartott tájékoztatót. Előadását a Fodor Dorottya és Kolozsi Ernő felügyelőgondnokok által vezetett beszélgetés követte, amelynek keretében a gyülekezetek képviselői beszámoltak egyházközségi életük kiemelkedő történéseiről. A találkozót közebed zárta.

Háromszéki önkéntesek napja

HITFORRÁS

Böjt: az élet oltárára helyezett élet

CZIRE SZABOLCS

Aböjt, ez az önkéntesen vállalt időszakos önmegtartóztatás válasz a mennyei hangra: „Ember, vedd észre, hogy ténylegesen mi tartja meg az életed! Lásd, milyen gazdag vagy! Hogy a legfontosabbak ingyen megadatnak néked nap mint nap: a levegő, a víz, a táplálék, az otthon, a szeretteid, a munkád és legfőképpen Isten gondviselő szeretete. Seperd hát el lelked útjából a sok tárgyat, függőséget, rossz felé irányuló figyelmet, és legalább napokra, hetekre éld át, hogy tényleg olyan szabad vagy, amilyen szabadnak Isten teremtett!” A legszebb, egyéni túlmutató bibliai összefoglalását Ézsaiás próféta nyújtja könyve 58. fejezetében.

Egészséges gyanakvásunk

A böjt, mint számos vallási gyakorlat, például az ima is, olyan intim és személyesen az Isten és ember közti viszonyra tartozik, hogy azt vallási felsőbbtség által elrendelni a valós tartalom kiüresedésével járhat. Ez történt Jézus idejében, és történik újra és újra. Ha nem belülről fakad, csak üres külsőség. Ott marad a keret, a váz, de belül nincs semmi. Legfeljebb a környezet elismerésének vágya. Ugye, mi is ismerünk ilyeneket, akik még el sem kezdték, és máris mindenkinek a tudtára adják? Mintha valamiféle hőstett lenne, hogy az ember egy ideig valamit nem eszik vagy nem iszik, vagy valamitől tartózkodik.

Erre a jelenségre utal Jézus is: „Amikor pedig böjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket.” (Mt 6,16–18)

Jézus korában oly általános volt a böjt gyakorlata, hogy fel sem merült az attól való tartózkodás. Ezért mondja, hogy „amikor böjtöltök”. Nem arról van szó, hogyha netán úgy adódna, ha éppen úgy lenne kedved, hanem „amikor”.

Jézus azonban a böjt Isten és ember közti bensőségeségét, lelki intimitását védelmezve szól. Mondhatnánk, egészséges gyanakvással.

Böjt és gyász összekapcsolása

Jézus korára a böjt és a gyász összekapcsolódott. Az általános böjti alkalmakat gyakran a nagyobb nemzeti tragédiák után rendelték el. A családok életében a gyászt gyakran kísérte böjtölés. Ezért mondja Jézus,

hogy ne nézzenek komoran, ne viseljék a testükön a gyászra jellemző jeleket, hanem mossák meg arcukat, kenjék meg fejüket.

A gyász és a böjt összekapcsoltságából érthetőek Jézusnak azon mondásai is, amelyek változatai minden evangéliumban fellelhetők. Például a Márk 2,15 így tolmácsolja: „Gyászolhat-e [Böjtölhet-e] a násznép, amíg velük van a vőlegény? De jönnek majd napok, amikor elvételük tőlük a vőlegény, és akkor böjtölni [gyászolni] fognak.”

A gyással való összekapcsoltságból nyeri a böjt a keresztény gyakorlatban a sajátos helyét és tartalmát, és válik a „nagyböjt” a húsvét előtti felkészülés fontos elemévé. Célzottan Krisztus szenvedésére és halálára mutat, hogy aztán a nagypéntekkel beálló fordulat, a „hús-véti” feltámadásban felragyogjon Isten közelsége.

Lényegre néző vallásosság

Érdekes azonban hangsúlyozni, hogy a történeti Jézus bizonyos fenntartással viszonyult a böjthöz. Többször is vitába keveredik a téma kapcsán a farizeusokkal és írástudókkal. Ez az egészséges kételkedés az aszketizmussal szemben a protestáns hagyományban mindvégig fennmarad, az unitáriusoknál pedig kiemelten. Mert a protestáns eszmény az, hogy az istenközelséget nem a világtól elvonultan, nem extrém vallási gyakorlatok által kell megélni, hanem a világban és a mindennapok valóságában. A reformáció ezért szakít a szerzetesi életformával, a lelkészek esetében ezért veti el a cölibátust, és állítja a lelkészeket a családi élet kötelékébe, illetve a hívekkel való állandó létközösségbe.

Tartózkodásunk a lényeg megvédését szolgálja, a kívülről vezéreltség helyett a mindennapok valóságában megélt személyes istenkapcsolatot.

Ez a Jézustól tanult egészséges szkepszis a böjttel szemben tehát nem annak a lényegére, hanem a magamutogató jellegére irányul. Az időszakos önmegtartóztatás hasznos. Arra bármikor lehetősége van az egyénnek, lelki szükséglete szerint. A nagyböjti időszak erre újra és újra felhívja a figyelmet, és időt kínál. Mert a böjt nem kis tesztetése lemondásokról szól, hogy pár napig nem iszom kólát, vagy nem eszem ezt vagy amazt, bár ennek is megvan a maga akaraterősítő haszna, hanem a végső dolgokról. Nevezetesen arról, hogy az ember miért áldozza oda az életét.

Igen, az áldozatról van szó

Az áldozatról van szó, annak legnemesebb értelmében. A bibliai korban a különféle tényleges áldozatok – égő áldozat, hálaáldozat, engesztelő áldozat stb. – gondolatisága az volt, hogy az ember Istennek adott abból, ami számára a legfontosabb volt. Nem tartotta azt mind meg magának, bár hasznos, sőt gyakran szükséges lett volna számára, hanem annak egy részéről lemondott a legfőbb „szükséglete”: azaz Isten javára.

Amikor megjelenik a bűjt gyakorlata, azt a bölcsek újra és újra nagyobbnak tekintik a különféle áldozatoknál. Úgy mondják, hogy a bűjtben az ember nem valamit áldoz, hanem önmagát.

Ebben az önáldozatban, ebben az élet oltárán lévésben van az a lényegi elem, amelyről szeretnék a továbbiakban szólni. Mert engem fölöttébb foglalkoztat. Úgy is, mint aki egy közösség szolgálatát választottam, és úgy is, mint aki újra és újra megállók a „szószék oltárán”. Sok keresgélés és ima után találtam valamit, amit ma titokként szeretnék megosztani.

Egy rejtett bibliai üzenet

Ezt olvassuk a 2Krón 6,12–13 részben:

„Azután odaállt Salamon az ÚR oltára elé, szemben Izráel egész gyülekezetével, és kitérte kezeit. Salamon ugyanis egy emelvényt készítettett bronzból, és azt a bekerített hely közepén helyeztette el. Hossza öt könyök, szélessége öt könyök, magassága pedig három könyök volt. Föllépett rá, majd térdre esett, szemben Izráel egész gyülekezetével, kezét az ég felé tárta.”

Salamon templomszentelési imája és annak előkészületei. Tizenhárom év megfeszített munkája. Tizenhárom év egy álomért, egy templomért: tervek, beszerzések, szerződések, eltolódó határidők, míg végre láthatóvá válik a gyönyörű épület. Igen, az épület. Mert ez még nem templom, csak épület. Eddig terjed az ember hatalma. És mindez mit ér, ha Isten szentsége, *sekinája* nem nyugszik meg azon? Ha az épület nem nemesül templommá. Érthető, hogy Salamon, minden idők legbölcsebb pap-királya, aprólékos gondallal készíti elő a szentelést.

Így olvassuk:

„Azután odaállt Salamon az ÚR oltára elé, szemben Izráel egész gyülekezetével, és kitérte kezeit. Salamon ugyanis egy emelvényt készítettett bronzból, és azt a bekerített hely közepén helyeztette el. Hossza öt könyök, szélessége öt könyök, magassága pedig három könyök volt. Föllépett rá, majd térdre esett, szemben Izráel egész gyülekezetével, kezét az ég felé tárta.”

Micsoda pillanat, micsoda szavak

Salamon elmondja a világtörténelem egyik legszebb imáját:

„Vajon lakhat-e Isten a földön, együtt az emberekkel? Hiszen az ég, sőt az egeknek egei sem fogadhatnak magukba téged, hát még ez a ház, amelyet én építettem! Mégis tekints a te szolgád imádságára és könyörgésére, URam, Istenem, és hallgasd meg a kiáltást és az imádságot, amikor a te szolgád a te színed előtt imádkozik! Nézz nyitott szemmel erre a házra éjjel és nappal, arra a helyre, amelyről azt mondtad, hogy ott lesz a te neved. Hallgasd meg az imádságot, amikor a te szolgád ezen a helyen imádkozik! Hallgasd meg a te szolgádnak és népednek a könyörgését, amikor ezen a helyen imádkoznak. Hallgasd meg lakóhelyedről, a mennyből, hallgasd meg, és bocsáss meg nekik!”

Micsoda pillanat, micsoda szavak. Az ember beleborzong, a hátán futkos a hideg. Mégis, a szavak mögött valami sokkal mélyebb értelem rejlik. És ezt az olvasó a legtöbbször nem veszi észre.

Látszólag az oltár előtt állt

Idézzük fel újra a képet: Salamon épít egy oltárt. Az oltár mögé pedig önmaga számára, a bekerített tér közepén épített egy úgynevezett emelvényt. Az emelvény anyaga bronz, méretei pedig ezek: hossza öt könyök, szélessége öt könyök, magassága pedig három könyök. Nos, itt az első rejtett üzenet. Ugyanis ezekkel a méretekkel csak egyetlen helyen találkozunk még a Szentírásban, mégpedig a Kivonulás könyvében, a szent sátor oltárának a leírásában:

„Készíts oltárt akáciafából, öt könyök hosszúra és öt könyök szélesre: négyzet alakú legyen az oltár, a magassága pedig legyen három könyök! Készíts szarvakat a négy sarkára, vele egy darabból legyenek a szarvak, és vond be az egészet bronzal!” (2Móz 27,1–2)

Tehát Salamon látszólag az oltár előtt állt, miközben a valódi oltár az volt, amit magának állított. Erre annak méretei világosan utalnak.

Ő maga állt a saját oltárán. Ahogy lényegében mindannyian tesszük. Mert a testünk Isten végső temploma. A döntő pillanat az, hogy abba meghívjuk-e Istent. Mert ő nem tolekszik. Ő a végsőig tiszteltben tartja az ember szabadságát. Csak akkor lép be ebbe a templomba, tölti be azt szentségével, ha arra tőlünk meghívást kap.

Ez minden bűjti gondolat végső lényege. Nem higiéniai gyakorlat, nem az akarat tornásztatása vagy a környezet elismerésének alkalma, hanem önmagunknak az élet oltárára helyezése. Kiüresülés a szentséggel telítkezés érdekében.

Az élet szolgálatában

A legfőbb áldozat példáját Jézus maga mutatja fel, amikor életét adja Istenért és az emberért. És bár mindannyian mulandók vagyunk, mindannyian meghalunk, a döntő kérdés az, hogy miért élünk, miért adtuk a perceinket, a figyelmünket, végső soron: az életünket. Az csak úgy elmúlt, vagy valami nagyobb érdekében az élet oltárára helyeztük?

Félre ne értse senki: nem arról van szó, hogy a meghalást kell választanunk az élettel szemben. Épp fordítva. A meghalás már kiválasztott bennünket, nekünk az értelemmel megélt életet kell választanunk és beteljesítenünk. Salamon is még sokáig élt a templomszentelés után. És így értendő Pál apostol gyönyörű biztatása is a Róm 12,1-ben:

„Testvérek, Isten irgalmára kérlek benneteket: Adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen szellemi hódolatotok.”

A testet mint a lélek hordozóját, mint a lélek templomát ajánljuk fel naponta arra, hogy az Isten dicsőségének a hirdetője legyen. A tetteink, a mozdulataink, a szavaink.

Menjünk mélyebbre

Salamon tehát az ún. emelvény méreteiben világos üzenetet rejtett el. Oltárt épített magának, amikor megállt az oltár előtt. Erre az emelvény méretei félreérthetetlenül utalnak. Na és annak megnevezése? Vajon mi itt a kifejezés, amit használ, és amit mi úgy fordítunk, hogy emelvény?

Az eredeti héber szóhasználat a *kijór* fogalmát használja. Gyakori kifejezés a Szentírásban. Általánosságban edényt jelent, hajlított alakú fémedényt. A gyakorlatban leginkább kétféle edényre használatos. Egyik a víz, a másik a tűz tárolására alkalmas. Egyik a mosdótál, a lavór, a másik a tűztartó serpenyő. Salamon tehát az oltár méreteit használva olyan „emelvényt” készített, amelynek a megnevezése *kijór*: víz és tűz edénye.

A víz és a tűz a természetben ellentétes elemek. Együttállásuk nem fizikai jelenség, hanem szellemi. Ahol a tűz és a víz együtt van, ott Isten epifániájáról, megjelenéséről van szó. Ha rá akarunk mutatni egy ilyen helyre, akkor az az emberi test. Köztudottan a testünk nagyjából vízből áll. Abban mégis folyamatosan tűz ég. Ez a tűz tartja a testünket állandó hőmérsékleten, és ha attól csak egy fokot is eltérünk, már betegek vagyunk. A többnyire víz alkotta testünkben folyamatosan égési folyamatok zajlanak. Ha ételt veszünk magunkhoz, tehát anyagot, akkor azt elégetjük. Ha mozgunk, úgy mondjuk, hogy kalóriát égetünk.

A testünkben azonban van egy sokkal mélyebb, primordiálisabb tűz: a lélek tüze, a szellem lobogása. A víztesten belül ez a tűz mindennél emésztőbb és olt-

hatatlanabb. Ott lobog mindaddig, amíg élünk. És bármennyire próbáljuk elnyomni, megfélekezni róla, az mindig felfelé tör, minden szellem és minden tűz forrása felé: Isten felé.

Ami kibírja a tüzet

A böjt ilyen mélységű megtisztulásra utal. Amikor az ember a testi égetést szünetelteti, hogy a lélek tüze feléledjen, megvilágítsa a belső ösvényeket, és belülről tisztítsa meg azt, amit csak a Szellem tüze tisztíthat meg.

Hasznos ebben a vonatkozásban a mózesi törvénynek egy korai rendelkezésére utalni, amelyet a 4Móz 31,23-ben így olvasunk: „Mindent, ami kibírja a tüzet, tűzbe kell tartanotok, hogy tiszta legyen, majd tisztítóvízzel is meg kell tisztítanotok. Minden egyebet azonban, ami nem állja a tüzet, öblítsétek le vízzel.”

A testet a víz tisztítja meg. A lelket a szellem tüze, azaz Isten lelke. Őt keressük a test lecsendesítésével, állandó anyagi tüzének a tompításával. Talán így kell hallanunk a 24. zsoltár üzenetét is: „Ki mehet föl az Úr hegyére? Ki állhat az ő szent helyén? Akinek a keze ártatlan, és tiszta a szíve.” Márpedig Jézustól tudjuk, hogy akinek tiszta a szíve, az meglátja az Istent. És lehet-e főbb célja a böjtnak vagy az élet oltárán való megállásnak?

Zárszóként

Amikor tehát egészséges kételkedéssel viszonyulunk a médiát elárasztó böjti gyakorlatokkal szemben, a lényeg megőrzése érdekében tesszük. Ebben a lényegben pedig a Szentírás mély rétegei újra és újra eligazítást adnak, például az olyan történetekkel, mint amilyen Salamon templomszentelése. A felszíni olvasat mögött e történet is örök képét állítja annak, ahogy mindannyian ismételten megállunk oltárok előtt, oly sokféle formájú és tartalmú oltár előtt, miközben a tényleges oltár a saját életünk, a saját testünk. Abba kell Istent meghívni, abban kell Isten szentségének, áldásának megnyugodnia, hogy onnan tovább áradhasson. Mi magunk kell hogy hordozói legyünk.

Jézus figyelmeztet bennünket, aki a legteljesebb áldozatot mutatta be, hogy a kollektív szinten elrendelt böjt könnyen tartalmát veszített külsőséggé válhat. A böjt, akár csak az ima, személyesen rád és a te Istenedre tartozik.

Testvérem, nem tudhatom, hol tartasz életedben, hol tartasz ebben a kapcsolatban. De talán ez lehet az az esztendő, amire rég vártál. Amikor egy nagyobb cél érdekében tudatosan is az élet oltárára helyezed magad. Amikor a legfontosabb lesz a legfontosabb, és vállalod a hozzá vezető utat. Hogyan döntesz?

Csendes napok az unitárius karon

Február 9-én, a csendesnek semmiképp sem nevezhető kolozsvári Bocskai téren, a Protestáns Teológiai Intézetben megkezdődött a hagyományos csendes napok előadás-sorozat 2024. évi kiadása. Az unitárius kar meghívottai, akik a hallgatók vizsgaidőszak utáni lelki elcsendesedését elősegítették, Nagy László marosvásárhelyi Bolyai téri lelkész, valamint Fazakas Lajos Levente bözödi lelkész, Maros köri esperes voltak.

A rendezvényt rövid áhítattal és bibliamagyarázattal Fazakas Lajos Levente nyitotta meg a Mt 20,1–16 versei alapján, amelyben a szőlőmunkások példázata olvasható. A mindennapi élet sorban állásairól, a példázatbeli gazda igazságosságáról vagy éppen igazságtalanságáról, a szolgálak nézőpontjáról hangzottak el értékes, építő gondolatok. A magyarázat végét az esperes úr nyitva hagyta, az így kialakult kötetlen beszélgetésbe a teológiai tanárok, a hallgatók, valamint Kovács István püspök is bekapcsolódott, aki az eseményt megtisztelte jelenlétével.

A jézusi tanítás és az arról való eszmecsere megalapozta a hangulatot az idén nyugalomba vonuló Nagy László tiszteletes életútjáról szóló előadásához. Laci bácsi negyvennégy év szolgálatának tapasztalatait tárta a hallgatóság elé. Elbeszélése nyomán kirajzolódott a résztvevők előtt a fiatal homoródalmási teológiai hallgató, majd a Marosvásárhelyen szolgáló gyakorló segédlelkész, később pedig szőkefalvi lelkész jellemrajza, aki, bár a sors nem kímélte, szilárd hittel hirdette és szolgálta az egy Isten dicsőségét. Nekünk, ifjaknak érdekes volt arról hallani, milyen lehetett egy másik korban kis, majd nagy gyülekezetben szolgálni, fiatalon esperesnek lenni, jelen lenni az ezredforduló jelentős egyházpolitikai döntéseinél. Az előadás hallgatói betekintést nyerhettek a marosvásárhelyi gyülekezet aktív közösségi és hitéletébe is.

A tiszteletes úr a 21. század lelkészjelöltjeit az elfáulás, kiégés ellenszereként rendszerességre és következetességre intette. Vallomása végszavaként pedig felvillantotta azt a sorsot, amelyről minden lelkészjelölt és gyülekezeti lelkész álmódhat: „a szép dolog, hogy ugyanarról a szószerkről megyek nyugdíjba, amelyen elkezdtem szolgálatomat.” Vallomásának vé-

gére kirajzolódott a hallgató előtt egy nehézségekkel tarkított, de eredményes életút, amelyre példaként nézhet fel a mindenkori teológiai hallgató. Bizonyos, hogy a tiszteletes úrra és tanácsaira a teológiai hallgatók tanulmányaik és szolgálataik során is tisztelettel és szeretettel fognak visszaemlékezni.

Az előadások után a résztvevők jó hangulatú, közös ebéden vehettek részt egyházunk fejével, a teológiai tanárokkal, valamint a meghívott vendégekkel.

Másnap reggel Nagy László bibliamagyarázatát hallgattuk meg, a Lk 10,29 verse, tágabb kontextusában az irgalmas samaritánus példázata került górcső alá. A barátság témaköre, a minden nap rohanó ember kapcsolatai, ember és ember bonyolult viszonya képezték a magyarázat tengelyét. Az előző naphoz hasonlóan az előadást ezúttal is beszélgetés követte, amelyen a Jézus korát érintő szociológiai kutatásokról is szó esett.

Az idei csendes napok záró előadásán Fazakas Lajos Levente esperes számolt be lelkészi szolgálatáról. A hallgatók és a tanárok számára is viszonylag ismeretlen helyen, Bözödön végzett gyülekezeti lelkészségről, a falu és a község életében betöltött közszolgálati tevékenységről, valamint vallástanári tapasztalatairól hallhattak a résztvevők. Szolgálatával sikerült jó példát állítania a résztvevők elé, egyben magasra tenni a léceket a gyülekezetek életének megszervezésében.

Délután az unitárius, a református és evangélikus hallgatók közösen vettek részt a PS: ALTER együttes *Zsoltárok modern köntösben* című előadásán, amelyen a zenekar hat zsoltárt adott elő átdolgozott szöveggel, modern köntösbe és dallamba öltöztetve azokat. A lelket simogató dallamok segítettek az Istenre és egymásra való figyelésben, előkészítették a hallgatóságot a programban következő áhítatra.

Kerékgyártó Imola evangélikus lelképásztor az első és utolsó zsoltár szavaival mutatott rá arra, hogy a zsoltárok gyöngysorként állnak előttünk, és Isten dicséretére szólítanak minket.

A tartalmas rendezvényt szeretetvendég-ség zárta, amely alkalmat adott az elmúlt két nap eseményeinek megbeszélésére, értelmezésére, valamint új tervek kovácsolására.

SZÉLES LÁSZLÓ

Házasság hete Sepsiszentgyörgyön

Természetes, hogy a megújulás gondolata nyugtalan-ságot vált ki sokunkból, mivel együtt jár a bizonytalanság érzésével, az új helyzetek, körülmények vagy feltételek keletkezésével, amelyekben nem tudjuk, hogyan fogunk viselkedni vagy reagálni; a kényelmetlenség érzésével, hiszen a változások sokszor kiigazításokat, alkalmazkodást igényelnek részünkről; továbbá a kontrollvesztés érzésével is, ugyanis gyakran azt az érzést kelti bennünk, hogy elveszíthetjük az irányítást az életünk felett, hogy nem tudjuk befolyásolni a változásokat, amelyek megkérdőjelezhetik az identitásunkat vagy értékeinket, minek következtében újra kell értékelni az identitást vagy az értékeinket.

Hiába minden emberi erőfeszítés: a változás elkerülhetetlen, a változás az egyetlen állandó. Vannak időszakok az életünkben, amelyekben a változásra való lehetőség megnövekedik. Történik valami, ami visszadob önmagunkba – ez legtöbbször egy veszteség –, ilyenkor, ha van erőnk, és belemegyünk a változásba, az életünk sebessége megváltozik, és újra meg kell válaszolni életünk legegyszerűbb/legbonyolultabb kérdését: ki vagyok én?

Meggyőződésem, hogy a társadalom változása mindig az egyénekkal kezdődik, és a házasságok minőségének változása is az egyénekből indul ki, azokból, akiknek sikerül felhasználni azokat a talentumokat, amelyekkel születésükkor megáldotta őket a Teremtő, akiknek sikerül kiteljesíteni emberségüket, akik nem félnek önmaguk lenni. A változás tehát önmagunkból indul el. Amikor összhangba kerülünk önmagunkkal, akkor nemcsak felgyorsul és tartalmasabbá válik az életünk, hanem soha többet nem érezzük magunkat fölöslegesnek, és megszületik az önszeretet. A szeretet az együttműködés érzelme, ily módon segít a belső erők kiépítésében, amelyek révén kapcsolatba tudunk lépni nemcsak önmagunkkal, házastársunkkal, hanem felebarátainkkal és Isten képmásaként Istennel is.

Gandhi ezt válaszolta egy érdeklődő újságírónak: Az életem az üzenetem. Úgy gondolom, ez mindannyiunkra igaz lehetne. Másképp miért vagyunk itt, e földön?

Az idei házasság heti rendezvényeken az állandó megújulásban téma köré szervezett alkalmak a személyes felelősség vállalását emelték ki. A sepsiszentgyörgyi unitárius és katolikus egyházközösségek összefogva, az önkormányzat támogatásával rendezték meg február 11. és 18. között a házasság heti programokat, így minden felekezeti templomban sor került a nyitó és záró istentiszteletre, szentmisére. Minden nap más gyülekezet adott helyet a soron következő programnak. A programok helyszínein a mozi kivételével a részvétel díjtalan, a gyermekfelügyelet biztosított volt.

A házasság hete előadásában, beszélgetéseiben, kiállításában arra törekedtünk, hogy a résztvevők a modern kutatásokra alapuló párterápiás ismeretekkel, a keresztény értékrend bejáratott igazságaival, a kötődésalapú, rendszerszemléletű pszichológiai emberképpel és a Biblia emberképpel találkozhasanak.

Hétfőn a rendezvényt Varga Fruzsina alpolgármester nyitotta meg. Gondolatait a házasság értékei köré építette. Úgy látta szülei házasságában, hogy az egy olyan kapcsolat, amely az évek során érlelődik és erősödik, amihez kitartás, megértés és szeretet kell. Ez az a szövetség, amelyben mindig számíthatunk egymásra, minden nehézségben, minden örömben és minden kihívásban.

Az elkövetkező egy órában e sorok írója mint pasztorálpszichológus és Kovács István unitárius püspök beszélgettek Albert Zoltán és Kincsó, valamint Bajcsi István és Erika házaspárokkal. A *Páratlan párok – őszintén a házasságról* nevet viselő beszélgetésen a házasságukról, a házasságot szétzilálni látszó, nehéz, embert próbáló pillanataikról, valamint a boldog, a felemelő, a házasságot megerősítő, új perspektívákat nyújtó tapasztalataikról hallhattunk. A meghívott párok szerint az ima, az egészséges kommunikáció és az empátia kulcsfontosságúak a házasság megújulásában. Fontos, hogy a párok nyitottak legyenek egymás felé, és őszintén beszéljenek érzéseikről és szükségleteikről. Az empátia segít abban, hogy a házastársak megértsék egymás érzéseit és szükségleteit, és támogassák egymást a kapcsolat javítása érdekében. A rendszeres időtöltés egymással (akár kis dolgok is, mint egy séta vagy egy közös vacsora) nagyban hozzájárulhatnak a házasság megújulásához és erősítéséhez.

Kedden az unitárius templomban Péterfi Zita Ágnes lelkész vezetésével a *Séta a házasságunk ösvényén* nevű imasétán vehettek részt az érdeklődők, ahol alkalom adódott az elcsendesedésre, az egymással, önmagunkkal és Istennel való találkozásra.

Szerdán e sorok írója, pasztorálpszichológus és Németh László képzőművész közös kiállítása, a *Kapcsolódások* volt megtekinthető az unitárius templom József Lajos konferenciatermében, amely a pasztorálpszichológia és művészet összefonódásából pszichopedukációs céllal született. Az esemény a Mácsafej zenekar kiskoncertjével kezdődött. A zenekar és a közönség közötti már több éve szövődő kölcsönös inspiráció érezhető volt, ami már önmagában felejthetetlen élménnyé tette az estét a jelenlevőknek. Ezt követően Várallyay Réka művészettörténész nyitotta meg a kiállítást, beszédében kiemelte: bátor kezdeményezés a pasztorálpszichológusi ötlet és még bátrabb vállalás és több szempontból is kiemelkedő teljesítmény a grafikusművész reagálása egy vallási, pszichológiai társadalmi elemeket tartalmazó ismeretterjesztő szöveg alapján alkotni.

Várallyay Réka elmondta, hogy művészettörténészként értékelve az ilyen típusú művészeti alkotásoknak fontos szerepük van a társadalmi párbeszében és az egyéni fejlődésben is. Az ehhez hasonló kiállítások lehetőséget teremtenek a gondolatok és érzelmek megosztására és megértésére, valamint inspirációt adhatnak az önfejlesztésre és a pozitív változásokra.

A kiállítás kellemes hangulatú beszélgetéssel zárult, amelyen az alkotók, a művészettörténész és a közönség között véleménycsere, értékes párbeszéd alakult ki. A beszélgetés során az alkotók megosztották a műveik mögötti gondolatokat, inspirációkat, beszéltek az alkotói folyamatokról, ami tovább mélyítette az alkotások értelmezését és megértését.

Csütörtökön a *Fényes jövő* c. olasz romantikus vígjátékot vetítették a moziban, amelyet Nanni Moretti rendezett 2023-ban. A filmet Lázár Prezsmer Andre művelődésszervező vezette fel, a vetítést követő beszélgetést Antalka Ágota pszichológus és e sorok szerzője vezették. A beszélgetés végére a résztvevők arra a következtetésre juthattak, hogy a változások pozitív irányba fordíthatják őket, a kapcsolatokat, a házasságokat. Az erőforrásaink kihasználása és az önmagunkkal való összhang megteremtése segíthet abban, hogy sikeresen alkalmazkodjunk az új körülményekhez és fejlődni tudjunk.

Pénteken a Krisztus Király katolikus templomban Antal Attila klinikai szakpszichológus, kiképző csa-

láterapeuta *Állandó megújulásban – Miért? Hogyan? ...mert ha nem...?* c. előadását hallgathatták meg a résztvevők. Az előadó hangsúlyozta, hogy a tudatos, lélektanilag felnőtt férfiként vagy nőként felismerjük, hogy a párkapcsolatnak nemcsak az örömök, hanem a kihívások is részei lehetnek, és képesek vagyunk ezekkel a kihívásokkal konstruktívan foglalkozni. Ez magában foglalja a konfliktuskezelés képességét, a kompromisszumok kötését és a problémamegoldást is. A személyes felelősség vállalása a párkapcsolatokban azt jelenti, hogy minden fél aktívan részt vesz a kapcsolat ápolásában és fejlesztésében, és elkötelezi magát a partner és a kapcsolat boldogsága mellett. Ez az alapja egy egészséges, kiegyensúlyozott és tartós párkapcsolatnak.

PÁL TÜNDE

JÓZSA ATTILA: Siratóasszonyok éneke feltámadás előtt

Atyám, miért engedted porba dőlni Őt?
Csőcselék prédája miért lett élete?
Miért áldoztad fel a korán érkezőt?
Képmutató hirdet ígét helyetted!

Mondd, miért engedted, hogy őt szembeköpjék,
s töviskoronát tegyenek fejére,
és az őt gyalázók tömegében még
tanítvány álljon a sor elejére?!

Atyám, úgy félünk, sötét az ég alja,
ki viszi köztünk ezután a lángot?
Az árvák hangját talán meg is hallja

az, ki egyszer újjászül világot
– a sírboltban szívünk fázik s vezekel,
mondd, Atyám, a követ ki gördíti el?!

Kórházlelkészi szolgálat

Kolozsvár:

Bodor Piroska

telefonszám: 0740 634 723

e-mail: bodor.piroska@unitarius.org

Marosvásárhely:

Pavelka Attila

telefonszám: 0723 515 921

e-mail: pavelka.attila@unitarius.org

Sepsiszentgyörgy:

Buzogány-Csoma Csilla

telefonszám: 0742 512 574

e-mail: buzoganycsoma.csilla@unitarius.org

Székelyudvarhely:

Sipos Mónika Rebeka

telefonszám: 0757 345 367

e-mail: sipos.monika@unitarius.org

Merülő Atlantisz

Január 25-én nyílt meg Czire Alpár Félrerángatott harangkötél című fotókiállítása a Vallásszabadság Házában. A kiállítást Kovács István püspök nyitotta meg, aki elmondta, hogy különleges alkalom tanúi a jelenlevők, mivel a Vallásszabadság Házában ritkán nyílik fotókiállítás. Címlapfotóink készítőjével és a Berde Mózes Unitárius Gimnázium aligazgatójával Koppándi Botond Péter teológiai tanár beszélgetett, közreműködtek a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karának elsőéves székelykeresztúri hallgatói: Bálint Renáta, Bálint Imola és Albert Valéria.

Koppándi Botond Péter teológiai tanár bemutatta a székelykeresztúri születésű fotóművészt, aki gyermekkorát Énlakán töltötte. Talán e hely alakította ki benne már igen korán a székely táj, a székely ember iránti szeretetét. Az ifjú Czire Alpárról barátai úgy tudták, hogy költő lesz, számára a legmegfelelőbb önkifejezési módnak azonban a fotográfia bizonyult. Számos kiállítása volt az évek során, művészetét díjakkal jutalmazta a szakma. A kiállított fotók egyrészt a süllyedő Erdélyt, a letűnőben levő hagyományos székely világot, másfelől a sorsot vállaló embereket, a jövőt megjelenítő gyermekeket mutatják meg.

Az alábbiakban Koppándi Botond Péter és Czire Alpár beszélgetését közöljük.

● **Nemcsak a fotók, hanem a címük is lényeges nálad. Milyen céllal jött létre ez a kiállítás? Mesélj a címadó fotóról, a címről!**

A kiállítás címadó fotója egyfelől egyházi kötődésre utal, másfelől amiként a félrerángatott harang szava figyelmezteti a falu népét a veszélyre, úgy e kiállítás is felhívás kíván lenni: egy olyan, letűnőben levő világra hívja fel a figyelmet, amelyben az idő még nem gyorsult fel, amelyben még emberi léptéssel mérhető minden. A kiállítás címét adó fotón látható férfi sajnos jó pár éve meghalt, ő volt a bencédi harangozó, aki két mankóval járt a templomba, hogy munkáját ellássa nap mint nap. Négykézláb, mankóit letéve mászott fel a karzatba, és onnan be a toronyba, ahol meghúzhatta a kötelet. Minden egyes harangozás egy-egy küzdelmet jelentett számára. Ő volt az utolsó harangozója a gyülekezetnek – ma már automatizálva van a harangozás, gombnyomásra történik. Több felekezet templomát, harangozóját fotóztam már le, de ő igazán különleges volt, története pedig a legmegérintőbb.

● **Mi az, ami téged mint fotóművészt a falu világához vonz?**

Ebből a világból még újratanulhatja a modern ember az élhető életet, amelyben nem a megfeszített tempó a jellemző, nem a számtalan határidő, tennivaló aprózza fel a

figyelmet, a kitartást és az erőt: ebben a világban még természetes, hogy az ember része a természetnek. A felgyorsulás a falu világában is érződik, rányomja bélyegét. A világ nem támogatja ezt a fajta életmódot. Nagyon elhivatott kell legyen az a fiatal, aki szülei, nagyszülei életmódját választja, hiszen aki elmegy egyetemet végezni egy városba, és nem olyan szakirányt választ, amely a növény-, állatvilággal, termőfölddel, a népi életformával kapcsolatos, minimális az esélye, hogy visszatér a falu világába. Amikor elmegyek fotózni, és

egy pár nap után visszatérek a városba, mindig megdöbben, sokkol a gyorsaság, nem értem, hová rohannak az emberek. A falu és környezete világában mindig úgy érzem, hogy lehet lélegezni, oxigénhez lehet jutni, és úgy látom, ez a világ, bár elmúlóban van, értékes: értékteremtő és -megőrző világ. Ebben a környezetben megtalálható minden, ami az élet fenntartásához, a megélhetéshez szükséges. Ez az életforma tehát a forrás. Ezt mégis igyekszünk elfelejteni, mert a mai világ mást követel tőlünk. Vannak azonban olyan családok, amelyek felismerték

a falusi élet értékeit, és kiszállva a társadalomból, visszatértek a forráshoz. Ezzel az életformával ugyan nem dúskálnak az anyagi javakban, de fenn tudják tartani családjukat úgy, hogy nem szolgáltatják ki családjukat a multiknak, a szolgáltatásoknak és szolgáltatóknak, próbálnak a maguk urai lenni. Mózes és Jézus között eltelt kb. 1400 év, az egyiptomi civilizáció változatlanul fennmaradt három-négyezer éven át – mondhatjuk, hogy az egyiptomi birodalom hajnalának és hanyatlásának embere ugyanúgy ruházkodott, élt,

étkezett. Ma pedig egyik nemzedékről a másikra változik meg minden. A gyerekek, akiket tanítok, már annyira más világot képviselnek, annyira más nézőpontból közelítik meg a dolgokat, hogy mi, idősebb tanárok nagyon kell igyekezzünk, hogy felvehessük a kesztyűt, hogy egyáltalán szót értsünk velük, hogy ne lássanak öskövületnek, hogy még meghallgassanak bennünket. Tudásunk is jórészt valóban elavult, vagy az interneten is elérhető, kivéve az, ami a mi élettapasztalatunk: a megélt dolgokat nem lehet egy kattintással elérni az interneten. Ennek lehet még értéke, ezt lenne jó átörökíteni.

• **A fényképek mindenkinek mást mondhatnak. Van-e olyan üzenet, amelyet alkotóként át szeretnél adni a befogadóknak, a jövő nemzedéknek?**

Az a fotó, amelynek annyi a mondanivalója, amennyi első látásra is látszik, az egysíkú, az kevés – így gondolom fotósként. Azon fotóimat válogatom be egy kiállítás anyagába, amelynek van háttér-üzenete. Egyáltalán nem kevés, ha egy fénykép tud gyönyörködtetni (pl. egy tájkép). A gyönyörködtetésen túl egy portré esetében azonban kell legyen egy háttér-üzenet, mivel a néző sokkal könnyebben azonosul egy ember sorsával.

Például a tolószékes férfit és a fiatal lányokat ábrázoló fotó esetében az volt a szándékom, hogy rámutassak, az idősebb generáció fizikai és szellemi mozgásában sokkal korlátozottabb, mint a fiatal nemzedék, és ezért már nem bírja a gyors világ tempóját tartani.

A fogyatékkal élő alany fotózásakor a fotózás etikájának része, hogy nem ábrázoljuk a fogyatékos-ságot negatívan, sértő, bántó, ki-gyányoló módon.

• **Amikor Makkai Sándor megfogalmazta a *Nem lehetet*, akkor az erdélyi értelmiség egy része, Reményik Sándorral az élen,**

azonnal felhördült, és azt mondta, lehet, mert kell. Ezt a lehet, mert kellett látom ezekben a képekben is. Jól látom-e?

Jól. Akik itthon maradtunk, úgy gondolom, feladattal maradtunk itthon. Mindenki a maga területén – tanárok, lelkesek, kultúraszervezők, egyszerű emberek, akik a közösségből kiváltak, és a közösséggel foglalkoznak – próbálja továbbadni az örökölt tudást és hagyományt. Mert ez a mi örökölt hagyatékunk, s ez az, amit továbbadunk. Nem lehet hátradőlni. Bár egyszerűbb elhúzni a csíkot, de valakinek a vártán is kell állnia.

• **Nagyon sok képen megjelenik az egyszerű falusi élet egyik főszereplője, az állat. Egészen megragadott például az *Érintés*, ahogy a gazda a lovát megérinti. Másrészt ott van a falusi élet keménysége is, amelyben a haszonállat sorsa mutatkozik meg. Hogy látod, az állatábrázolások ma jelentenek-e még valamit?**

Messziről futok neki: az első állatábrázolások a barlangrajzok, amelyek vadászatokat vagy háziállatokat jelenítettek meg. E történelem előtti időkben az állat veszélyt is, de táplálékot is jelentett az embereknek. A kiállított anyagban elég sok a lovas kép. A magyarságnak egyik szent állata a ló. Székelyföldön az ember és állata között még megvan egy nagyon érdekes egymásra utaltság: az állatot valóban használják, nem díszként tartják, bár egyre többen járatták lovardába a gyermeküket. (Ezzel természetesen semmi gond nincs – ezek a gyerekek szórakozásból, testedzésből lovagolnak, nem szükségéből.) A hagyományos társadalomban, amelyben mindennek és mindenkinek megvolt a maga szerepe, a ló nagyon értékes munkatársa volt az embernek, szántáshoz, széna- és fahordáshoz, távolságok megtételéhez használták, szépsége másodlagos volt. A ló akkor hoz hasznot, ha dolgozik. Ha egész nap legelészik, akkor nem

dolgozza ki a téli takarmányozását, pedig annyi szekér szénát eszik télen, ahány lába van. A székely társadalomban, amiként az állattartó, mezőgazdálkodó hagyományos társadalomban, a ló társ és eszköz az élet fenntartásához, nem szórakozás.

• **A két kiállítóteremben kétféle felvételeket láthatunk: fehér-fekete fotókat és színeseket. Miért gondoldod úgy, hogy adott fotó fehér-fekete vagy színes lesz?**

Amikor megörökítem a témát, akkor színesben fotózom, utólag készítem el fehér-feketében. A fekete-fehér fotók esetében úgy gondolom, hogy sokkal kevesebb zavaró tényező tereli el a néző figyelmét. Az emberi sors fordulópontjait a fekete-fehér fotó sokkal jobban kifejezi. A színesben előhívott fotóim esetében a színeknek jelentősége van, ezért van a kiállítás anyagában színes felvétel is. Egyébként a fekete-fehér képeket sokkal letisztultabbnak tartom.

• **Robert Capa szerint ha nem elég jó a képed, akkor nem voltál elég közel [ti. a témához, alanyhoz]. Az az érzésem, hogy te pont ott vagy, olyan közel vagy, mint amennyire kell. Mi a te módszered, hogy a megfelelő közelségbe kerülj az emberekkel a portrék elkészítéséhez?**

Robert Capa ismert fényképei sajátosak, hiszen technikailag nem megfelelőek, azonban mivel történelmi pillanatokat örökített meg, és mivel más fotós nem volt jelen, így ismertté váltak. A fotótörténészek sok esetben meg is kérdőjelezték a „szerzőségét”. A legtöbb képepen látszik a fotós jelenléte: amikor például egy kisgyerek beleméz a lencsémbe, látszik, hogy ezt megelőzte a bizalma elnyerése, az ismerkedés. Számomra fontos, hogy az, akit le szeretnék fotózni, ne a fényképezőgépet lássa, hanem az embert, aki a kamera mögött van, aki elbeszélget vele. Szükség van tehát egy elég jó emberis-

meretre, nyitottságra, hiszen az alanyt nem érdekli, hogy te miért fotózol, te mint fotós kell érdeklődést mutass az ő élete, munkája iránt, hogy megtaláld a közös hangot: a bizalom az alapja egy jó fotónak. Nekem mostanra már nagy a tapasztalatom a hagyományos életformával kapcsolatosan, ezért egészen pontos, szakmai kérdéseket is fel tudok tenni, így egyből létrejön egy közös hang. És ez nagyon fontos, mert nem valami bizalomkeltő a külsőm a falusi közegekben [a művész magas, kopasz, gyakran motorkerékpárral megy terepre – szerk. megj.]. Hosszú utat kell bejárnom ahhoz, hogy ha bekopogok egy falusi özvegyasszonyhoz, ő ne utasítson el, hanem mutassa meg unokái képét, menjünk ki együtt a temetőbe a férje sírjához.

● **Hogy látsz neki fotózni? Tudatosan kiválasztasz egy témát, és a témához keresed az alanyt, vagy elindulsz, és majd rád talál a téma, az alany?**

Nincs koncepció: amikor elindulok fotózni, még azt sem tudom, hogy az autóval jobbra-e vagy balra indulok. Ha megérkezem egy faluba, elindulok, figyelek: vagy találkozom valakivel, akivel szóba elegyedek, vagy meghallok valamit, ami felkelti az érdeklődésemet, és bekopogok az otthonokba, udvarokba. Találok okot, hogy szóba állhassak az emberekkel.

● **Székelyföld melyik sarkában a legfotogénebbek az emberek, a környezet?**

Udvarhelyszéken van a legtöbb olyan falu (ezek történetesen unitárius falvak), amelyek a legkevésbé modernizálódtak. A kommunizmus alatt sokkal kevesebb ház épült itt, mint akár Gyergyó-, akár Csíkszéken, ahol a régi parasztházakat sok esetben lebontották. Udvarhelyszéken eleve kevés volt a termőföld, így anyagilag sem úgy álltak az emberek, hogy folyamatosan építkeztek volna. Az ipar, a

bánya sem vert gyökeret, ami pénzt hozhatott volna az embereknek. Keresztúr kistérsége, a Nyikó, a Gagy, a Homoród mente falvai az ilyen jellegű szociofotózás paradicsoma, mivel a vidék sokkal inkább megőrizte az eredeti állapotát. Ott, ahol az emberek külföldre kezdtek járni dolgozni, megjelentek a lila, sárga házak, a hullámlemez tetők, a plexiüveg kieresztések, ha sütnék kenyéret, már sarokcsiszolóval verik le az égett részt a kenyérről, mert az gyorsabb, és eladásra sűtik.

● **Hogy látod, meddig tudsz még olyan fotókat készíteni, amelyek a hagyományos falusi életformát ragadhatják meg? Milyen más témák foglalkoztatnak?**

A hagyományos életformát tematizáló fotók a legerősebb kiállítási témát jelentik, nem véletlenül jönnek hozzánk Magyarországról, Nyugat-Európából fotózni. Emellett az is számít, hogy nálunk még nem pereskednek az emberek, ha lefotózzák őket engedélyük nélkül. A portréfotózás egyre inkább korlátok közé szorul Nyugaton, nálunk még mindig megtörténik, hogy az emberek megkérdezik, mennyit kell fizessenek azért, hogy lefotóztam őket. Megtisztelve érzik magukat, még behívnak, még beszélgetünk, még természetes, hogy kapcsolódunk, hogy nyitottak vagyunk. A fotózás egyfelől nekem is ürügy, hogy emberekkel találkozzam. Nyugaton mindez teljesen másként van már.

● **A képek elkészülte után mi a művészi, lelki elégtétele? Van-e a képeknek utóélete?**

Vannak helyek, ahová visszajárok, és vannak emberek, akik felkeltették az érdeklődésemet, ezért követtem őket, időről időre fotózom őket.

Jelenleg egy olyan családot fotózok rendszeresen, akik kivonultak a társadalomból. A felsőfokú végzettséggel rendelkező, több nyelvet beszélő, művelt szülőknek

három gyermeke van, akik nem járnak iskolába. A szülők ékszer- és hangszerkészítésből élnek. Egy év alatt az öt személyre egy tanári havi keresetét költik el. Nem remeteként élnek, napelem biztosítja azt a minimális áramszükségletet, amit mobiljuk és számítógépük üzemeltetése igényel. Kapcsolatban állnak hasonszórú családokkal, egy alkalommal el is hívtak egy ilyen találkozóra. Minden család sokgyermekes, az összeverődött gyerekek csodálatos összhangban játszottak, nem nagyoztak, örültek a játszótársaknak. A felnőttek az önálló életmód fortélyairól, kihívásairól beszélgetnek (hogy kell saját kezűleg házat építeni, jurtát felhúzni, ételrecepteket cserélni, stb.). Ezek a családok az értelmiségi középosztályból váltak ki, mert gondjuk van a rohanással, a felgyorsult világgal, a társadalmi visszaélésekkel. Próbáltam az ő életmódjuk gyenge pontjait megtalálni. Feltételeztem, hogy a gyermekek szocializálódása elmaradott lehet, az egészségügyi problémák komoly kihívást jelenthetnek – de a gyermekek udvariasak, kedvesek, a szüleik tanítják őket, az egészségügyi biztosítás hiányában ezek a családok egymást kiegészítik, kifizetik az egészségügyi ellátást annak, aki rászorul. Ezek a szülők azt vállalták fel, hogy napi 24 órában foglalkoznak a gyermekekkel, nem bízzák rá őket egy intézményre, nem hártják a felelősséget másokra, bátrabb, bevállalósabb életmódot folytatnak.

Van tehát a fotóknak utóélete, visszajárok a portréalanyaimhoz. Időközben sokan elhunynak közülük, s bár nem fő célom a dokumentálás, azért ezt is teszem a téma művészi szempontú megragadása mellett.

● **A következő kiállítás témája tehát a társadalomból kivonuló családok lesznek?**

Megvan rá az esély: a téma művésziileg, emberileg is izgalmas.

„Születtem...” Unitárius önéletrajzok

Dr. Szolga Ferenc (II.)

KÁLNOKI KIS TAMÁS

• Önéletrajzának munkásságára kitérő részében a jeles tanár említést tesz arról, hogy pályája során több mint ötszáz előadást és felolvasást tartott, s a lapokban megszámlálhatatlan közművelődési és gazdasági cikket publikált. Összegyűjtése ezeknek személyi (cikk) bibliográfiába meghaladja ezen írás célját és lehetőségeit. Főleg egyházi és helyi/területi vonatkozásai miatt. Amúgy jellemző fentiekre, mint már említést tettünk róla, hogy az *Adatok a Persányi-hegység geológiai és petrográfiai ismeretéhez. Doktori értekezés.* [Kolozsvár, 1901, Ajtai K. A. ny., 8-r. 30 l., 1 térkép] c. fő művéből a budapesti Országos Széchényi Könyvtárban és a debreceni Egyetemi Könyvtárban (nemzeti könyvtárak) sincs az online katalógus(ok) szerint példány. Szerencsés esetben egykori munkahelye, a székelykeresztúri Unitárius Báró Orbán Balázs Gimnázium, és/vagy a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem Könyvtárának jogutódja őriz belőle legalább egyet-egyet. E könyvecske címe körül érzelhetők bizonytalankodások, hiszen a lexikonszócikkekben (Wikipédia, Romániai Magyar Irodalmi Lexikon) ez a műve így szerepel: *Adatok a Persányi-*

hegység geológiai és etnográfiai ismeretéhez (Kolozsvár, 1901). Ezzel szemben a szerző önéletrajza és egyes bibliográfiák az írást az alábbi címe(ke)n tartják számon: *Adatok a Persányi-hegység geológiai és petrográfiai ismeretéhez. Doktori értekezés, avagy Adatok a Persányi hegység északi részének geológiai és petrographiai ismeretéhez. (Diss.)* (8-r. 30 l., 1. térkép). Kolozsvár, 1901. Ajtai K. A. ny.

1944-ben tanügyi főtanácsosi, gimnáziumi igazgatói címmel tüntették ki. (*Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny.* 78. 1944. szeptember 1. sz. 15.)

Kéziratos önéletírására (memoárjára?) Kisgyörgy Zoltán szerint unokái vigyáznak. Az alábbiakban betűhív átírásban közreadott curriculum vitæ (forrás: Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára K 690 1. cs.) talán előhívja a mindeddig ismeretlent, a lappangót, a féltve őriztetett.

Önéletrajz

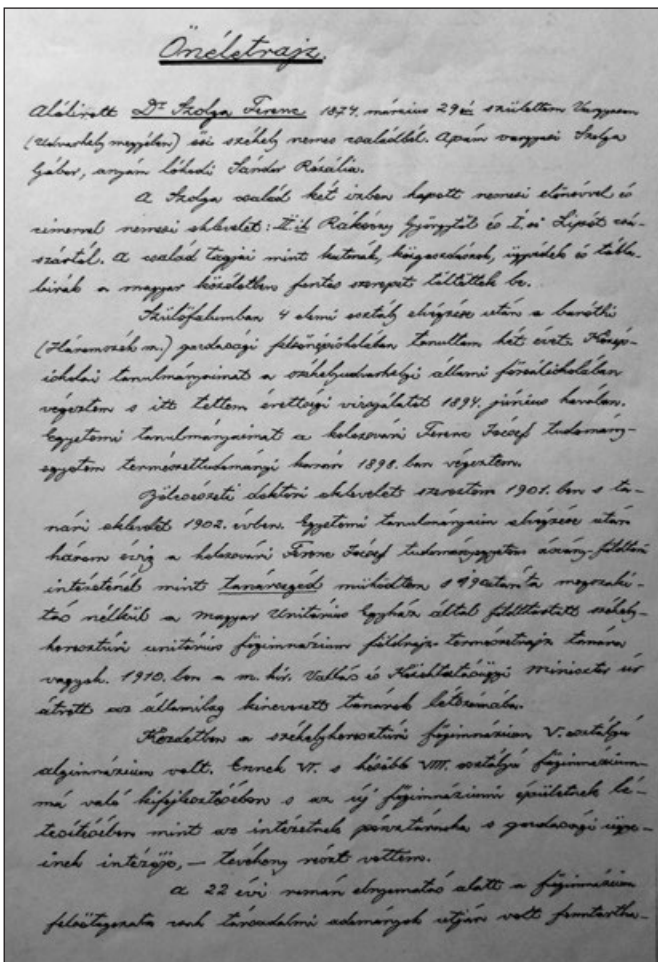
Alulírott Dr. Szolga Ferenc 1874. március 29-én születtem Vargyason (Udvarhely megyében) ősi székely nemes családból. Apám vargyasi Szolga Gábor, anyám lókodi Sándor Rozália.

A Szolga család két ízben kapott nemesi előnévvel és címerrel nemesi oklevelet: II-ik Rákóczy Györgytől és I-ső Lipót császártól. A család tagjai mint katonák, közigazdászok, ügyvédek és táblabírák a magyar közéletben fontos szerepet töltöttek be.

Szülőfalumban 4 elemi osztály elvégzése után a baróthi (Háromszék m[egye]) gazdasági felsőnépiskolában tanultam két évet. Középiskolai tanulmányaimat a székelyudvarhelyi állami főreáliskolában végeztem s itt tettem érettségi vizsgálatot 1894 június havában. Egyetemi tanulmányaimat a kolozsvári Ferenc József tudományegyetem természettudományi karán 1898-ban végeztem.

Bölcsészeti doktori oklevelet szereztem 1901-ben s tanári oklevelet [az] 1902. évben. Egyetemi tanulmányaim elvégzése után három évig a kolozsvári Ferenc József tudományegyetem ásvány-földtani intézeténél mint tanársegéd működtem, s 1901 óta megszakítás nélkül a Magyar Unitárius Egyház által fenntartott székelykeresztúri unitárius főgimnázium földrajz-termesztan tanára vagyok. 1910-ben az m[agyar] kir[ályi] Vallás és Közoktatásügyi miniszter úr átvett az államilag kinevezett tanárok létszámába.

Kezdetben a székelykeresztúri főgimnázium V osztályú algimnázium volt. Ennek VI s később VIII osztá-

lyú főgimnáziummá való kifejlesztésében s az új főgimnáziumi épületnek létesítésében, mint az intézetnek pénztárnoka s gazdasági ügyeinek intézője, – tevékeny részt vettem.

A 22 év román elnyomatás alatt a főgimnázium felsőtagozata csak társadalmi adományok útján volt fenntartható. A három és félmillió L[ej] társadalmi adomány összegyűjtésében hathatósan közreműködtem s eme szomorú és fájdalmas időszakban a gondjainkra bízott magyar ifjúság nemzeti öntudatának kifejlesztésére s nemzeti érzésének ápolására mint az egyházi főhatóság által létesített háromtagú igazgatótanácsnak elnöke – elhatározó befolyást gyakoroltam.

Négy évtizedre terjedő tanári működésem ideje alatt az egyházi és társadalmi életben is tevékeny részt vettem. Több mint 500 előadást és felolvasást tartottam s lapokban megszámlálhatatlan közművelődési és gazdasági cikket írtam.

Önálló irodalmi működést is fejtettem ki. Fontosabb irodalmi munkáim a következők:

1. Adatok a Persányi-hegység geológiai és petrográfiai ismeretéhez. Doktori értekezés.

2. Székelykeresztúr geológiája.
3. Székelykeresztúr flórája.
4. Székelykeresztúri földgáz.
5. Székelykeresztúr talajának képződése és befolyása a közegészségre.
6. A természetrajz pedagógiai jelentősége.
7. A természetrajzi oktatás a szépérzék szolgálatában.
8. Hit és természettudományos világnézetek.
9. A vallás jelentősége és szépsége.
10. Természettudományok és középiskola.
11. Magyar nemzeti ideál.
12. A természet nevelő hatása.
13. Erzsébet királyné emlékezete.
14. Modern élet követelménye az iskolában.
15. Mikroszkopikus lények szerepe a természet háztartásában.

Székelykeresztúr, 1941. március hó 9-én.

Dr. Szolga Ferenc
a székelykeresztúri unitárius főgimnázium
tanára s tiszteletbeli igazgatója

Üzenet a maroknyi vajdahunyadi unitárius gyülekezetből

Február első hetében a maroknyi, vajdahunyadi unitárius gyülekezetben is megtartották a szokásos istentiszteletet. Hála Istennek, jó a légkör a befűtött református templomban, ahol Ilkei Lóránd dévai fiatal unitárius lelkipásztor már a puszta megjelenésével nyugalmat, derűt, üdeséget, pedantériát sugároz. Értelmes, tartalmas prédikációiból árad a szeretet, az

együttérzés és a tisztelet Isten és emberek iránt. Humorérzékével, nyitott, barátságos magatartásával megnyerte a híveit, akikkel könnyedén kommunikál és barátkozik. Örömmel várja és fogadja hónapról hónapra az apró gyülekezet, hogy hitet, szeretetet, biztatást, erőt merítsen szavaiból. Mivel születésnapját is ünnepli a napokban, kívánunk számára erőt, egészséget, hitet, reménységet, elégtételekkel teli, áldásos szolgálatot, a körülötte levőknek pedig szeretetet és jóakaratot.

KUN KRIZA ILONA

Mese az unitárius meggyökerezésről a szórványban

Volt egyszer, hol nem volt, volt egy város fenn, északnyugaton. A város peremén volt egy csendes tavacska, amelyben egy pár tavirózsát hintáztatott a tó fodrozó vize. A tóban lévő tavirózsákat nem „ültette” oda senki, hanem a déli, délkeleti szél „hátán” kerülhettek oda. A magvakból szép, színes tavirózsák fejlődtek ki. Évtizedeken keresztül ott fejlődtek, szépültek, színesedtek, a víz a szellő segítségével „sétáltatta” a felszínen.

Közben teltek az évek, a tavirózsák gyökerei növekedtek, nyújtózkodtak a tófenék, vagyis a szilárd talaj felé. Közben a Vízitündér folyamatosan ápolgatta, pátyolgatta, babusgatta őket, mígnem a gyökereik megérintették a szilárd talajt. Végül mindegyik megtalálta a helyét és biztosra vették, hogy gyökereik minél

hamarabb megkötnék a szilárd talajban. Azután több táplálékhoz, ásványhoz jutnak.

Ami nagyon fontos, a csodálatos Vízitündér szeretettel, kitartással, fáradságot nem ismerve, egy pillanatra sem vette le szemét a gyönyörű tóról. Éppen ezért a régen ismeretlen tavacska egyre több ember figyelmét, érdeklődését kezdte felébreszteni. A Vízitündér meg fáradságot nem ismerő kitartással gondoskodik, hogy a tó minél szebb, vonzóbb és ezáltal ismertebb legyen.

A város lakói eleinte kételkedve figyelték, majd kezdték jobban és jobban megismerni, csodálni és értékelni a gyönyörű tavat.

...A mese korántsem ért véget, mert a folytatást a tavirózsák további kitartása, na meg a kedves Vízitündér odaadó gondoskodása teszi még gyönyörűbbé!

SÁNDOR GYULA

SZERETETSZOLGÁLAT

Szívvvel látni: önkéntesek napja Háromszéken

Idén már ötödik alkalommal rendezték meg a Gondviselés Segélyszervezet háromszéki fiókszervezetének egyik kiemelt évenkénti eseményét, az önkéntesek napját. Február 17-én délelőtt félszáz önkéntes munkatárs gyűlt össze a sepsiszentgyörgyi unitárius templomban, hogy közösen adjunk hálát az elmúlt esztendőért és a közös munkáért.

A délelőtti első programja a nyitóáhitat és hálaadás volt, így a napot igazi lelki feltöltődéssel kezdtük. Márton Edit kökösi lelkész áhítata közben Ézsaiás próféta szavait idézte, és a nemrégiben megkezdődött böjti időszak megélésére és fontosságára hívta fel mindenki figyelmét. Buzogány-Csoma István szentivánlaborfalvi és kézdivásárhelyi lelkész, a Gondviselés Segélyszervezet területi munkatársa zenei szolgálatával segítette a ráhangolódást. Az alkalomra választott dal a szívvvel való látásra biztatott mindenkit, ami önkéntes vállalkásunkhoz elengedhetetlen, így közös énekünkben ezért az ajándékért fohászkodtunk.

Az áhitat után Gazdag Ildikó, segélyszervezetünk háromszéki fiókszervezetének elnöke köszöntötte a jelenlévőket, majd Biró Attila, a Háromszék-Felsőfehéri Unitárius Egyházkör esperese is üdvözölte az önkénteseket, megköszönve az áldozatos munkájukat.

A rendezvény első vendégelőadója Isztojka Máté néprajzkutató volt, aki sátoros gábor cigány fiatalként a saját kultúráját, hagyományait és szokásait mutatta be jó hangulatú, interaktív beszélgetés során. Mesélt nekünk cigány népmeséket, beszélt a házasságkötés fogalmáról a cigány kultúrában, valamint más hagyományokról, mindezeket pedig saját fotókkal, felvételekkel is szemléltette számunkra. Egy őszinte és hiteles előadó nyújtott bepillantást egy olyan kultúrába, amelynek eddig csak a külső megnyilvánulásait ismertük, és biztos vagyok benne, hogy nagyon sokat tanult mindenki Mátétól a gáborcigány-kultúráról.

A rövid szünet után következő előadásunk vendégelőadója Bogdán Beáta, a Caritas segélyszervezet háromszéki önkénteseinek koordinátora volt. Előadásának témája az időmenedzsment volt, amely minden egyes résztvevő számára hasznosnak bizonyult. Interaktív és lendületes előadásában Beáta beszélt nekünk az egyéni időmenedzsmentről, hogy miként tudjuk a legtöbbet kihozni a saját életünk időbeosztásából, és arról, hogy mennyire fontos a tervezés például az önkéntes feladatvállalásaink során. Ezután az időbeosztás kérdésének kiscsoportos témafeldolgozása következett: egy-egy elképzelt jövőbeli projektet, programot dolgoztunk ki és mutattunk be, külön figyelve arra, hogy egy-egy esemény megszervezésénél az idő az egyik legfontosabb tényező.

Az előadások után nagyobb szünet következett, amikor a házigazdák finom ebéddel vendégelték meg bennünket. Ezt jó hangulatú beszélgetések és egy kis pihenő követte, majd a nap zárásaként a sepsiszentgyörgyi Művész moziban a résztvevők a *Semmelweis* című új magyar filmet tekinthették meg. A film nagyon izgalmas és egyben megindító volt mindenki számára. A mozivásznon látott önzetlen tenni akarás és segítségnyújtás példaként szolgálhat mindannyiunk önkéntes munkájában, és biztos vagyok benne, hogy hatalmas biztatásul szolgál mindazoknak, akik látták ezt a filmet.

Köszönetünket szeretnénk kifejezni ezúton is a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközségnek és a helybeli önkéntes munkatársaknak, hogy házigazdáként ilyen szeretettel fogadtak bennünket, és azért, hogy igazán otthon érezhettük magunkat náluk. Köszönjük a szervezőknek, az előadóknak és a résztvevőknek, hogy tartalmas, eredményes napot tölthettünk együtt, és lelkileg feltöltődve térhettünk haza. Végezetül hálás köszönettel tartozunk rendezvényünk és működésünk kiemelt támogatóinak: a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-nek és a Nemzeti Együttműködési Alapnak.

TILLINGER ANNA

Újabb vitaminadományok

Hatalmas segélyszállítmány érkezett segélyszervezetünk erdővidéki raktárába január 27-én. Lőrincz Attila vezérigazgató (Zdrovit Románia Kft., Bukarest) és a Lacalut jóvoltából – az elmúlt évekhez hasonlóan – idén is értékes vitaminok és egészségügyi kellékek érkeztek szervezetünknek. Az összesen huszonegy rak-

lapnyi adomány szétoztását már az átvétel napján megkezdjük, így a következő napokban és hetekben Erdély-szerte több száz idős és hátrányos helyzetű személyhez, illetve intézményhez juttatunk ezekből. A rendkívüli mennyiségű adományt ez úton is hálás szívvel köszönjük a támogatóknak!

A GONDVISELÉS SEGÉLYSZERVEZET
ELNÖKSÉGE

NŐK VILÁGA

A lelki jóllét mindenkinek jár! Neked is!

E hívószóra, erre a mentálhigiénés hétvégére szólító felhívásra gyűltünk össze Marosvásárhelyen, a Studium Hub közösségi központban. Az igencsak tartalmas, szellemi-lelki élményeket nyújtó képzésre 2023. november 17–18-án került sor az ICUUW és az UNOSZ közös szervezésében, amely első alkalma volt *A lelki jóllét mindenkinek jár* című tevékenységsorozatnak.

Az értékes interaktív előadások és műhelymunkák lelki jóllétünk és rezilienciánk fejlesztését célozták meg. Szerettem a program felépítését, mert bár pénteken mindannyian kicsit fáradtan érkeztünk, hamarosan magával ragadott Kádár Annamária nagyon színes előadása, hirtelen mindannyian élő mesehőssé váltunk.

Az előadó kiemelte a mesélhetővé tett történetek szerepét a feszültségek feloldásában, hangsúlyozta ennek jelentőségét. A rendkívül érdekes, megragadó előadás szerint mindenki lehet a saját élete mesehőse, aki elindul, és megküzd a külső-belső sárkányokkal, legyőzi az akadályokat. A pénteki este Kis Gál Magdolna segítségével ellazító hangtálfürdővel ért véget, ami sokunk számára újdonság volt. A szombati nap kicsit zsúfolt volt, ezért azokat a gondolatokat osztom meg az olvasókkal, amelyeket magammal hoztam.

Fontos a kötődéseink számbavétele, a megtartó kapcsolatok kiépítése és bővítése. A lelki jóllét felé vezető út jó kapcsolatokkal van kiköveve, és a kapcsolataink azok, amelyek megtartanak életünk hullámvérési közepette. Úgy legyünk egyedül magunkkal, hogy tudjuk, ha kinyitjuk az ajtót, ott mindig van nekünk valaki, akit megszólíthatunk – hívta fel a figyelmünket László Éva.

Simó Melinda előadásában kiemelte, hogy a közösségi reziliencia a közös erőforrásaink kútját jelenti, ahonnan mindig meríthetünk, ahonnan mindig felölthetjük saját erőforrásainkat. A leleményesség, a reziliencia tanulható és fejleszhető.

A szakszerű elsősegély-nyújtás sok esetben életet menthet, emelte ki Balázs-Fülöp Ildikó előadásában, majd Konfuciuszt idézte: „Mindenkinek két élete van, a második akkor kezdődik, amikor rájön, hogy csak egy van.” A bemutatott gyakorlatokat, a hasznos tanácsokat már meg is osztottam ismerőseimmel.

Hogyan juthatunk el odáig, hogy magunk is követhető példává váljunk? – tette fel a kérdést Moldován Erika és Nagy Gizella közös előadásában. A válasz egyéni, de egy valami általános. Ha felismerjük a számunkra hátrányos mintát, és képesek vagyunk változni. Ha igényt érzünk a változásra, és teszünk azért, hogy változunk.

A tartalmas, testi-lelki jóllétünket szolgáló előadásokat, tevékenységsorozatot Demeter Erika spirituális interaktív előadása zárta, segítve minket abban, hogy figyelmünket ne a külvilág, hanem lelkünk felé fordítsuk. A legnagyobb erőt a belső szobából, a lelkünkől meríthetjük. A legnagyobb nehézségeink közepette igazi erőforrás lehet az ima, a gondviselő jó istenbe vetett hit.

A résztvevők visszajelzései azt tükrözik, hogy hálátelt szívvel és azzal a meggyőződéssel távoztak, hogy az ember képes segíteni önmagán az itt tapasztaltak révén is.

A képzésen tanultakat társainkkal, a Gyergyószentmiklósi Unitárius Nőszövetség tagjaival is megosztjuk.

MÁTHÉ GYÖNGYI

Olaszországi élményekről a sepsiszentgyörgyi nőszövetségben

A sepsiszentgyörgyi unitárius nőszövetség február 18-án szeretetvendégséget tartott. A meghívott előadó Andorkó Rozália vargasi ny. tiszteletes asszony volt, aki a múlt év októberében Rómába kirándult. Élményeiről vetített képes előadásban számolt be a résztvevőknek.

A szeretetvendégség kezdetén Vánca Csilla elnök köszöntötte a meghívottat és a jelenlevőket. A *Nagy Istenünk...* kezdetű egyházi énekünkkel folytattuk, majd Tatar Ágnes Tekla segédlelkész rövid imája hangzott el, amely segített egymásra hangolódni, hi-

szén szükség, hogy szüntelen imádkozzunk, ahogyan Pál apostol biztat.

Az olasz csizma szára. Minden út Rómába vezet c. előadás elején a tiszteletes asszony felelevenítette, hogy iskoláskorában mennyire elbűvölte minden, amit az ókori Rómáról és az olasz reneszánszról tanult. Akkoriban még álmodni sem lehetett arról, hogy valaha eljut e helyszínekre, így igazi öröm volt számára ennek az álomnak a megvalósulása.

Az előadás révén mi is útrakeltünk, első állomásunk a cölöpökre épített Velence volt, amely a világörökség része. Ismertette a város ikonikus építménye, a pompás Szent Márk-székesegyház történetét, aztán mesélt a Rialto hídról és a Sóhajok hídjáról is.

Második állomásunk Firenze, az olasz reneszánsz és a bankszakma központja volt. Bemutatta a Santa Maria Novella-templomot, a Palazzo Vecchiót, az Uffizit, a Santa Maria del Fiore-dómot, a város legnevezetesebb épületét, majd Dante, Petrarca, Boccaccio nyomát kerestük közösen, hiszen ők Firenzében éltek és alkottak.

Rómába érve meg sem álltunk a Vatikánig, ahol a Szent Péter teret, a Szent Péter-bazilikát, a vatikáni kertek egy részét ismerhettük meg, valamint a vatikáni múzeumot, amely műkincsek tárháza az ókortól napjainkig. E helyszínekről hallani is fennkölt érzés volt, az előadó jó mesélőképességével segített nekünk elképzelni e helyszínek hangulatát.

Michelangelo Pietà szobra, II. János Pál szarkofágja, a svájci gárda mind szóba jött, de hallhattunk az Angyalvárról, Nero császár márványfürdőjéről, aztán Mátyás király portréjáról is... Csak csodáltuk a képsorokat és a hozzáfűzött szöveget a Pantheonról, a Colosseumról, a Forum Romanumról, a Traianus oszlopáról, a II. Viktor Emánuel-mauzóleumról.

Európa két törpeállama is az olasz csizmán található: így a Vatikán mellett San Marinóról is hallhattunk. Innen pedig Szlovéniába kalauzolt a tiszteletes

asszony. Ott a posztójnai cseppkőbarlangba ereszkedtünk le, Európa legnagyobb és leglátogatottabb barlangjába, ahol egy miniatűr sárkány, a vak göte is él. Csodálatos földalatti világ tárult elénk a képek és a szöveg által.

Az értékes, színes és szuggesztív előadás után megkóstoltuk a Demeter Irénke, Kurta Ibolya, Miklós Zsófia és Varga Csilla süteményeit és a Váncsa Csilla által sült tortát.

Köszönjük az érdekes előadást, és visszavárjuk a tiszteletes asszonyt a következő kirándulása bemutatására!

FERENCZI MÁRIA-MAGDOLNA

IFJÚSÁGI OLDAL

Az unitárius ifjúság tudományos és művészi tevékenységének felkarolása

NAGY NORBERT

• Unitárius egyházunk minden időben különös figyelmet fordított a művelődés előmozdítására. Az egyház oktatói és nevelői tevékenysége, amellyel a tágabb társadalom szolgálatában is állt, éppúgy hangsúlyos volt, mint valláserkölcsei nevelői feladatvállalása. Mindezt már az ifjúsági egyesületünkért kiemelten és meghálálhatatlanul sokat tevő néhai Erdő János is megfogalmazta 1992-ben: „Az uniterizmus kezdettől fogva felkarolta az oktatás és művelődés ügyét, s azt nagy áldozatkészséggel támogatta.”

Egyházunk belső erősségére és a fejlődés iránti elhivatottságára mutat rá az is, hogy a kiváló intézményes oktatás mellett számos olyan törekvést említhetünk a múltból, amely önszerveződő módon próbálta előmozdítani a tudományosságot, a kultúrát, a népművelődést. Gondoljunk csak az olvasóköreinkre, az egykori egyleteinkre, a konferenciákra, a folyóiratokra vagy az *Unitárius Közlöny* hasábjain a négy esztendővel ezelőtt bemutatott Unitárius Irodalmi Társaságra.

Sajnos ebből az önszerveződő szellemiségből a jelenben nem sokat észlelek. És nagyon szeretném, ha rámutatva szűklátókörűségemre, ezt az állítást bárki megcáfolná. Őszintén üdvözlőném a felvilágosító szándékkal megírt hozzászólásokat e problémafelvetésre, és azt, hogy valaki megmutassa számomra, a jelenben milyen tudományos vagy éppen kulturális jellegű mozgalmak, csoportosulások működnek önszerveződően egyházunkban. A kedves olvasókat is arra kérem, hogy inkább a pillanatnyi elkeseredés kinyilvánításaként olvassák az alábbi megállapítást: egyelőre nem hiszem, hogy az imént tett kijelentésemet bárki megcáfolhatná. Ha pedig igen, ismétlem, én lennék a legboldogabb, és küldeném is jelentkezői szándékú levelem a csoportosulásoknak.

Egyelőre azonban úgy látom, hogy az ilyen fajta törekvés egyetemes egyházi szinten hiányosságokat mutat. Úgy tűnik, hogy a jelenben – legalábbis a fentebb felsorolt területeken – az érdektelenség súlyos köpenye borít bennünket. De hogy észrevételeim cél-

pontját még jobban leszűkítsem, és előbb saját házam táján sepregessek, engedjék meg, hogy a következőkben csak az ifjúság tudományos és művészi tevékenységeiről írjak egy keveset.

Tudomásom szerint az elmúlt években az ifjúság által megvalósított művészi vagy tudományos alkotások száma elenyészővé vált. Az érdektelenség súlyos köpenye minket is belepert, és talán a mi jövőnket fenyegeti a leginkább. Mert mi már aligha tudjuk, hogy milyen is lehet egy dinamikus és pezsgő kulturális vagy tudományos mozgalom, hiszen ilyenben nekünk már nem lehetett részünk az elmúlt években. Amit tudunk, azt csak olvasott vagy hallott történetekből tudjuk. Ismételten Erdő János sorai jutnak eszembe, akinek az ifjúsági egyesület rendszerváltás utáni feltámasztása és életben tartása révén megfogalmazott gondolatai kristálytisztán mutatják meg elhivatottságát, ahogyan az emlékezetének adózó kötet egy kiváló tanulmánya ismerteti. 1991-ben Erdő János látnoki pontossággal a következőképpen fogalmazta meg az ifjúság ügyét: „ifjúságunk ragaszkodik a vallásához, ugyanakkor egyházától lelki támaszt és útmutatást vár. A székelykeresztúri ifjúsági konferencia ifjúsági mozgalmunk történetében határkő: biztató elindulást jelent az Ifjúsági Egyesület munkájának folytatására vallásunk, népünk és szülőföldünk iránti kötődésünk erősítése érdekében.”

Az idézett sorokból egyértelműen kihallható, hogy az ifjúság útmutatást várt az egyháztól. Jó lenne, ha ugyanezt a kérést a jelenben is megfogalmaznánk és felvállalnánk, hogy szeretnénk látni olyan inspiráló történeteket, amelyek minket is arra buzdítanak, hogy alkossunk a tudomány és a művészetek terén. Ugyanakkor tisztelettel azt is felvállaljuk, hogy mindez fordítva is igaz lehet. A közelmúltban ugyanis részünkről már elindult egy folyamat, amely által elkezdte az unitárius ifjúság tudományos és művészi tevékenységeinek felkarolására.

Február 16–18. között megszerveztük az Egyesületem nevű rendezvényünket, amelynek résztvevői a teológiai hallgatók, a körök képviselői és az elnökség tagjaiból verbuválódtak. A rendezvénynek egyetlen nagy célja volt: kitalálni az idej esztendőre egy olyan programtervet, amellyel feléleszthetjük a művelődési mozgalmakat köreinkben, fiókegyleteinkben, és hogy mindazok eredményét egyetlen pontba irányítsuk: az idén új formában megszervezésre kerülő Unitárius Ifjúsági Konferenciára. Itt az ideje ugyanis, hogy leleplezzük a kedves olvasók előtt az ifjúsági egyesület idej egyik legnagyobb tervét! Szeretnénk a legnagyobb múltra visszatekintő rendezvényünket, az 1928-ban elkezdett Unitárius Ifjúsági Konferenciát átformálni, és olyan rendezvénné alakítani, amelyen lehetőséget biztosítunk az ifjaknak, hogy rövid előadások formájában bemutassák tudományos, kulturális-művészi érdeklődésüket is.

Ahogy mindezekről írok, felettébb bizakodó és hálás vagyok. Egy olyan kiváló csapat tűzte zászlójára ezt az ügyet, amely hisz abban, hogy valláserkölcsi fejlődésünk mellett igen fontos, hogy tudományos és kulturális téren is növekedhessünk. Számomra, ügyetlen tollforgató számára nem is adhatna szebb ajándékot az ifjúsági egyesület, mint azt, hogy komolyan veszi fiataljainak tudományos és művészi oktatását és nevelését. Mert feladatunk nem csupán annyi, hogy leszámoljunk a minket belepő érdektelenség sötét köpenyével, hanem az is, hogy áldozatos és fáradtságot nem ismerő munkával átformáljuk azt az érdeklődés, a részvételiség, a feladat- és felelősségvállalás világot megváltó szent köpenyévét, amelyet finoman újra ráteríthetünk majd a mindannyiunkat körbeölelő nagy mindenség kis szeletére, amelyben élünk.

Őszintén reméljük hát, hogy az idej esztendővel valami olyan folyamatot indítunk el, amely felélnéki az unitárius ifjúság tudományos és művészi tevékenységeit, és hogy mindazokat összegyűjthetjük és megmutathatjuk majd szeretett egyházunknak konferenciák és folyóiratok révén. Sőt, halkan talán azt is remélni merem, hogy a mi fellángolásunk által a nálunk nagyobbakban is fellobban majd a tűz, és az írásom elején tett éles kritikáért egy év múlva már mélysegesen kérnem kell az elnézést, mert addigra az egyházban is pezsgő tudományos és művészi önszerveződések veszik kezdetüket. Legyen így, és én vállalni fogom a most megígérteket.

NAGY NORBERT

Ima szabadságért A zsoltárok könyve 28. részéből idézünk.	Esővíz-elvezető csatorna a háztetőn			3. Kissé erősödő!	Ötből egy! Vendéglői olvasmány	Némileg belestol!	Parkolás jele	Női név (dec. 16.)		Kezéből kihullat
	4.									
	1. ...-vedett	E			M					ZS
								Összevissza toll!		
6.	Eszak (röv.) Rendő (zsargon)	Kötőszó Koreai páros!		Földgömb (angol) Rálát a közepére!					Római 1000 Nótázni kezd!	
Egyféle matematikai művelete						Szicíliai vulkán Vízben elkeverő				
				Aláértékel a zsúri Szlovák autójelzés						
Rovátka, horony Hiszenység					Bálna testrésze! Erősen kiabáló				Kút belseje! Kicsi Agnes	
		I, i, i, ... Niger határai!		Jód (francia) Házban található!				100 m ² Oxigén, cink vegyjele		,
Útlejel Ritka férfinév (máj. 29.)			Átrohan Európai nyelvcsalád							
Befeje! Alapgondolat	Csalással becsap Költemények					Mohón, gyorsan megesz	Í			K
		A szélein metsz! Filmrendező (Elia)		Antifónia részlete! Megoldás jelzője			Néma énekes! Tyűklétrán áll!			
Vekniszeletek!		Balti nép tagjai Kolozs m. falu						Nem ez, hanem ... Biológiai létezés		
					Szurkolói kiáltás Szorgos rovar				Italcsepp! Sértetlen (tárgy)	
Intarziás díszítés 5.	A					Eszendő fele Kályhában van!				
			Könyvtár Kilo- (röv.)				A máj váladéka A második betű			
Nekem átnyújt	O								Tömeg jele (a fizikában)	.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Megbízott szerkesztőbizottság: dr. Andorkó Júlia Eszter fő-szerkesztő, Koppándi Júlia médiareferens.

Munkatársak: Asztalos Klára (Nők világa), Ferencz Csaba-Levente (rejtvény), Nagy Norbert (Ifjúsági oldal), Czire Alpár (fotó), Szombatfalvi Etelka (Gyermekoldal), Szabó László (Szeretetszolgálat).

Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Dénes Gabriella.

Nyomtatás: Ideá Nyomda, Kolozsvár.

Postacím: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.

Telefon: (0)264 593 236. E-mail: kozlony@unitarius.org

A lapszám letölthető innen:

unitarius.org/document/unitarius-kozlony/

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület**, tel.: 0264 596 478.

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: **a tárgy-hó előtti hónap 15-e**. Kéziratokat és fényképeket nem őrünk meg, és nem küldünk vissza. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség véleményét.

ISSN 1220-8418

Támogatók: Romániai Magyar Demokrata Szövetség és Communitas Alapítvány; Bethlen Gábor Alap.

Barangoló Isten országában

Kedves Gyerekek!

Szoktatok-e imádkozni? Mit éreztek, amikor imádkoztok? Gondolkoztatok el a feltett kérdéseken, és akár meg is beszélhetitek a vallás tanárokkal vagy a lelkesekkel. Szabadnak érzitek-e magatokat? Szabadon oszthatjátok-e meg a gondolataitokat, vágyaitokat?

Ilyen és hasonló kérdések is megfogalmazódhatnak bennetek március folyamán, amikor például a hónap 15. napján az 1848–1849-es forradalomra és szabadságharcra emlékezünk felvonulással, versekkel, katonai- és népdalokkal, himnuszaink ünnepélyes eléneklésével. Azt tanácsolom, hogy az ilyen ünnepi alkalmakon igyekezzetek részt venni, feladatot vállalni, hogy ti is bekapcsolódjatok a közösségi emlékezésbe, a közös imába, hogy ti is emlékezzetek meg minden évben a szabadságharcosokról.

Fontos megismerni a múltat, hogy bölcsen élhessünk a jelenben, és reménnyel telt szívvel munkálkodjunk a jövőért. Hiszem, hogy az a tűz, a jóra, a szabadságra és igazra vágyó lelkület, amely az 1848–1849-es fiatalokat jellemezte, ma is él a jelen gyermekeiben, ifjúságában, így ma is közösen építjük Isten országát e földi életben.

Feladatok

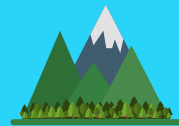
1. Adott az alábbi imatervező, amelyet azért készítettem, hogy segítsen nektek imát megfogalmazni. Ha úgy érzitek, szükségetek van rá, vágjátok ki, és használjátok bátran!

2. Vágjátok ki az alábbi bibliai idézetet, és egy mágnessel csíptessétek a hűtőre, vagy ragasszátok naplótokba.

IMATERVEZŐ

1. TERMÉSZET

2. TÖRTÉNETEK, BÖLCSESSÉG, ISKOLA

3. ÉTEL ÉS TISZTA VÍZ

4. ÁLLATOK

5. AZ 1848–49-ES FORRADALOM ÉS SZABADSÉGHARC

6. SZÜLŐK ÉS NAGYSZÜLŐK

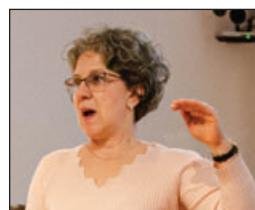
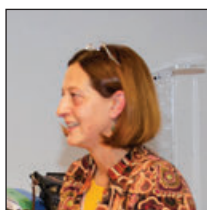
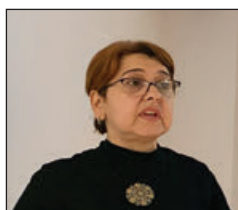

7. BARÁTOK, FELEBARÁTOK

Mentálhigiénés hétvége Marosvásárhelyen

Cikkünk a 15. oldalon. Foto: Balázs Fülöp Attila

Czire Szabolcs lelkész (Budapest), **Ferenczi Mária-Magdolna** ny. agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Józsa Attila** ny. benzinkutas (Sepsiszentgyörgy), **Kálnoki Kis Tamás** ny. levéltáros (Budapest), **Kun Kriza Ilona** ny. óvodapedagógus (Vajdahunyad), **Máthé Gyöngyi** ny. tanár (Gyergyószentmiklós), **Pál Tünde** pasztorálpszichológus (Sepsiszentgyörgy), **Sándor Gyula** gondnok (Szatmárnémeti), **Széles László** teológiai hallgató (Székelyudvarhely), **Tillinger Anna**, a Gondviselés Segélyszervezet önkéntese (Vargyas)